גרעין תורני
אור יהודה

הגרעין התורני מברך את כל תושבי אור יהודה
בפסח כשר ושמח!

אור יהודי

פרשת צו – שבת הגדול

י"ב ניסן תשע"ג

כניסת השבת: 17:32
יציאת השבת: 18:30
רבינו תם: 19:08

יום שני -ערב פסח:
סוף זמן אכילת חמץ: 9:19
סוף זמן ביעור חמץ: 10:33

הלילה יוצאים ממצרים

הרב אופיר שוורצבוים, רב הגרעין התורני

עניינו המרכזי של ליל הסדר מנוסח בדברי חז"ל "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". משפט זה טומן בתוכו הבנה עמוקה של מושג 'יציאת מצרים', והוא שיציאת מצרים איננה רק אירוע היסטורי שהיה בעבר והסתיים, אלא הרבה מעבר לזה, כפי שכותב הרב קוק: "יציאת מצרים הייתה מאורע כזה, שרק לפי מראית העין הגסה נחשבת היא לדבר שהיה איזה פעם ועבר... **אבל באמת...עצם פעולת יציאת מצרים היא פעולה שאינה נפסקת כלל".** דבר זה גם נרמז בפסוקים : "ויחזק ה' את לב פרעה... וירדוף אחרי בני ישראל ובני ישראל **יוצאים** ביד רמה" לא נאמר יצאו בלשון עבר אלא יוצאים בלשון הווה מתמשך.

אפשר לומר כי יציאת מצרים איננה אירוע, אלא לידה של תנועת חיים שממשיכה את השפעתה מאז ועד היום. היציאה ממצרים איננה רק יציאה ממצרים ומהשיעבוד הנורא שהיה שם אלא השתחררות מתפיסת העולם המצרית שהייתה שלטת בעולם, והשפעותיה ממשיכות עד היום.

תפיסת עולם זו הדגישה את שלטון החומר, לשיטתם אין דבר כזה מציאות רוחנית, אלא הגוף הוא עיקר האדם. לכן הם פתחו טכנולוגיות מיוחדות כדי לחנוט את גוף האדם. את צורת החיים הם למדו מתוך עולם הטבע. בעולם הטבע אין ביטוי גלוי לצד האלוקי, הטבע הוא "עיוור" ומעגלי, אין בו שינוי כל שהוא, אלא הוא נתון לחוקיות. כך גם אצל בני האדם, לשיטתם, האדם לעולם אינו יכול להשתנות, ואם מתגלות אצלו תכונות שליליות הרי שהם ישארו כך לעולם וכפי שבטבע אין מוסר ואין רחמים כך צריכים גם בני האדם להתנהג. את תפיסת העולם הזו ניסו המצרים להשליט על עם ישראל כפי שמופיע במדרש על הפסוק "וירעו אותנו המצרים" 'עשו אותנו רעים'. מכבלי תפיסה זו השתחרר עם ישראל ועימו כל העולם כולו. **ביציאת מצרים נולד הכח החירותי, נולדה האפשרות להשתחרר מכל אותן נטיות שליליות הקיימות באדם.**

הפריצה האלוקית לתוך המציאות במצרים היא שגילתה לעולם את הכח החירותי - כלומר הכח להשתנות, להאמין שאפשר גם אחרת. זהו הכח שהביא לעולם את ערכי המוסר, את המידות האלוקיות של צדק, יושר ורחמים. זהו הכח שמוביל את העולם להיות עולם שכולו טוב.

לכל אחד יש את המצרים שלו, את בית העבדים שממנו אינו מצליח לצאת, אם אלו הן התכונות השליליות כגון כעס, עצבנות, או שאר השפעות של היצר הרע שתוקעות אותנו במקום, שגורמות לנו לחשוב שאין לנו סיכוי להשתנות... **בלילה הזה בו אנו מצווים לראות את עצמנו כאילו יצאנו ממצרים, יכולים אנו להשתחרר באמת מאותן מחשבות, ולהרגיש בחוש ממש שאנו בני חורין.** כי הלילה יוצאים ממצרים...

מהנעשה בשטח
אירועי פסח בגרעין התורני

להתכונן לפסח זה לא רק לנקות!
לקראת חג הפסח הגרעין התורני קיים פעילויות שונות ומגוונות, לבני כל הגילאים.

בשבוע האחרון לפני חופשת הפסח, בנות השירות הלאומי נכנסו ל**גנים התורניים** של הגרעין וגם **לבתי הספר הממלכתיים** בעיר. הילדים נהנו מהצגה, אפיית מצות, וחוויות מהנות ומיוחדות לקראת החג.

גם את ה**מבוגרים** לא שכחנו. ערב עיון מרתק בענייני החג הועבר ע"י הרב אופיר שוורצבוים והרב יאיר טחובר. השיעורים עסקו הן בפן ההלכתי והן בפן ההשקפתי עם הדגש של "והגדת לבנך" בליל הסדר.

לסיום, גולת הכותרת – הפנינג ענק וססגוני **לכל המשפחה.** הפנינג שכבר הפך למסורת. לצד מכירת חמץ והגעלת כלים נהנו המשתתפים הרבים מדוכני יצירה, משחקים, יריד "יד שנייה" והצגה של מכון המקדש. ההפנינג היה מעשיר וחוויתי מאוד והשתתפו בו מאות מתושבי העיר.

מהלכות ליל הסדר | הרב יאיר טחובר

לע"נ אמי שיינדל מנוחה בת מרדכי זלמן

בליל הסדר ישנן מצוות מיוחדות, שתים מן התורה ועוד כמה מצוות מדברי חכמים.

1. המצווה המרכזית מן התורה בלילה הזה היא מצוות **סיפור יציאת מצרים.** בליל הסדר אנו מצווים לא רק לזכור את יציאת מצרים כמו בכל יום, אלא להרבות ולהרחיב בסיפור במיוחד עבור הילדים ואלו שלא יודעים – וכל המרבה לספר הרי זה משובח. מצווה זו אנו מקיימים בעיקר ב"מגיד", אך גם אפשר ורצוי להוסיף ולספר במשך כל הלילה, כמעשה של החכמים בבני ברק. **עיקרה של מצווה זו לטעת בקרבנו את גדולת ה' וגבורתו, ובחירתו בעם ישראל שעבורו עשה את כל הניסים והנפלאות.**

2. המצווה השניה מן התורה בזמן הזה היא **אכילת מצה.** מן התורה חייבים לאכול כזית מצה בליל הסדר. מדברי חכמים אנו מוסיפים עוד כמה שיעורים של אכילת מצה. עוד כזית ב"מוציא מצה" (נוסף על האחד מהתורה, סה"כ שני כזיתים), אחד ב"כורך" יחד עם המרור, ועוד אחד ב"צפון" – האפיקומן (יש נוהגים לאכול שני כזיתים באפיקומן.)

3. בזמן שאין קרבן פסח חובת **אכילת מרור** היא רק מדברי חכמים. אנו אוכלים כזית מרור טבול בחרוסת ומברכים "על אכילת מרור" ב"מרור" שבסדר. לאחר מכן עוד כזית יחד עם מצה ב"כורך".

4. מצווה נוספת מדברי חכמים היא **שתיית ארבע כוסות** יין (או מיץ ענבים). הראשונה – כוס של קידוש. השניה – עליה אנו אומרים את כל סיפור יציאת מצרים ושותים אותה בסוף ה"מגיד". השלישית – כוס של ברכת המזון. על הכוס הרביעית אנו גומרים את ההלל. לאחריה אנו מברכים ברכה אחרונה מעין שלוש – "על הגפן...".

5. בליל הסדר אנו מחוייבים לשבת **בהסבה.** את כל אכילות המצווה בלילה זה (אכילת המצה, ושתיית ארבע כוסות) אנו חייבים לאכול בהסבה על צד שמאל, מלבד אכילת המרור. יש הרבה שנוהגים שנשים פטורות מהסבה ויש מחמירים שגם הנשים חייבות בהסבה.

יהי רצון שיבנה בית המקדש ונזכה להקריב את קרבן הפסח ולקיים את כל מצוותיו במהרה בימינו. אמן.

סיפור לפסח | שיירת הגמלים המפתיעה

דאגה רבה מילאה את ליבם של תושבי ירושלים אותו חודש ניסן. הימים ימי העלייה הראשונה. ביישוב היהודי המתחדש נמנו כמאה משפחות בלבד. בני היישוב, שנאלצו להיאבק יום-יום על קיומם, גם סבלו רבות משכניהם הערבים. והנה, כאילו לא די בצרות המרובות, גם שנת בצורת הייתה. המחירים עלו, ויהודי ירושלים נאנקו ברעב הכבד. אך דאגתם העיקרית הייתה בשל חג הפסח המתקרב, ולהם אין חיטים למצות! מה יהיה?

כשבועיים לפני הפסח ישב בביתו **רבי ישראל משקלוב – תלמידו של הגאון מוילנא,** ממנהיגי קבוצת העולים ומראשי היישוב – והתאמץ למצוא פתרון לבעיה המעיקה. לפתע שמע תכונה רבה מחוץ לביתו. הוא יצא אל פתח הבית ועיניו נפערו בתדהמה. אורחת גמלים עמוסי שקים חנתה לפני ביתו. ערבי זקן, חבוש כאפייה ולבוש בתלבושת ערבית מסורתית, הוביל את השיירה. הערבי התקרב אליו בצעדים מדודים, החווה בגופו קידה קלה והושיט את ידו לברכת שלום. רבי ישראל הושיט לו את ידו ותהה לפשר העניין.

"רואה אתה אדוני את כל השקים הללו?" אמר הערבי, "כולם מלאים חיטים. חג הפסח שלכם מתקרב ואני יודע כי זקוקים אתם לחיטים, לצורך אפיית המצות שלכם. הבה נסגור בינינו עיסקה במחיר הגון", סיים הערבי את דבריו והשתוממותו של רבי ישראל רק גברה.

מוחו של רבי ישראל החל לפעול בקדחתנות וליבו נחמץ בקרבו. מה יעשה עכשיו? הנה כבר זימן לו ה' חיטים, אך מהיכן ייקח את הכסף הרב שעליו לשלם תמורתן?! הוא השיב בקול רפה: "בחפץ-לב הייתי מבצע את העיסקה הזו, אבל מה אעשה וקופת הקהל ריקה עתה לחלוטין!"...

הערבי הביט בו, כאומד את דבריו אם אמיתיים הם, ואחר אמר: "יודע אתה, קח את החיטים בהקפה ולכשירווח לכם תפרע לי את החוב". השניים הסכימו על הסכום לתשלום וכן קבעו את ערב פסח כמועד אחרון לפירעון החוב.

חיש-מהר פשטה בין בתי היישוב היהודי השמועה המרנינה על מלאי החיטים הגדול שהגיע במפתיע. בתוך דקות נאספו סביב ביתו של רבי ישראל יהודים רבים שסייעו בפריקת השקים מהגמלים. בתוך כל ההמולה נעלמו הערבי וגמליו מן העין.

התנהגותו של הערבי עוררה השתאות בליבו של רבי ישראל, אך הזמן הדוחק לא איפשר לו להרבות במחשבות. כעת היה עליו לגייס את הכסף שעליו התחייב. הוא מיהר להריץ מכתבים לקהילות היהודיות בחוץ-לארץ ובהם שטח את תחינתו לעזרה כספית מידית. אמנם, לא ארכו הימים והכסף הדרוש נאסף בידיו.

בהגיע ערב הפסח יצאו כל בני הקהילה לאפות את מצות-המצווה לליל-הסדר. רק רבי ישראל נותר בביתו. ממתין לערבי שיבוא לדרוש את כספו. אולם השעות נקפו, והערבי לא בא. הוא לא הופיע גם בימי הפסח ולאחריהם. חלפו שנים. רבי ישראל משקלוב הרגיש שקרבו ימיו למות. כשכבר שכב על ערש- דווי, קרא לחתנו. הוא הצביע לעבר פינת החדר ואמר ששם מונח ארנק מיוחד עם כסף, ועליו המילים: **'מעות חיטים לערבי'.** הוא ביקש מחתנו להתקרב אליו ובקול חלש ציווהו: "עשר שנים תמתין ולא תיגע בכסף הזה. אולי בתוך פרק-הזמן הזה יופיע הערבי או אחד מיורשיו כדי לגבות את חובו. אולם אם עד אז לא יבוא אף אחד מהם, תמתין עד ערב פסח של השנה הבאה ואז תחלק את הכסף בין עניי ירושלים".

חלפו עשר שנים ואיש לא בא לדרוש את הכסף. חתנו של רבי ישראל מילא את מצוות חמיו, ולקראת חג הפסח של השנה הבאה חילק את המעות בין עניי העיר.

סיפורן של החיטים שהחל בפלא, נסתיים אפוא בחידה.

באדיבות אתר צעירי חב"ד. כל הזכויות שמורות.

פינת החינוך | ליל הסדר של הילדים \ אורית פינסקי - מנחה ויועצת להורים ע"פ גישת שפר

חג פורים, חג הילדים, כבר מזמן מאחורינו (מי זוכר אותו בכלל...?) ובפתחנו, ממש עוד מעט, עומד חג הפסח. אני אומרת שליל הסדר הוא הוא **ה**חג של הילדים (בה"א הידיעה!!) מה יש בליל הסדר שהופך אותו ללילה הגדול של הילדים?

התורה מדריכה אותנו "והגדת לבנך ביום ההוא" (שמות י"ג, ח'). המשימה המרכזית שלנו בליל הסדר היא חינוך הילדים! בחג הזה אנו מעבירים ומשרשים בדור הבא את מה שקיבלנו אנו מאבותינו – האמונה הנצחית ביציאת מצרים, הפיכתנו לעם וקבלת התורה. **בלילה הזה אנו מעבירים את "לפיד האמונה" והמסורת מאב לבן, ומכשירים למעשה את הדור הבא להיות החוליה הנוספת בשלשלת הענקית והנצחית של עם ישראל מזה אלפי שנים.**

כיצד נעמוד במטלה החשובה הזו?

ראשית יש לדעת כי במצווה הזו שותפים שניים: האב – המגיד והמעביר את הדברים, והבן – המקבל אותם.

עלינו לדעת כי אם הוטלה עלינו מצוות החינוך – אזי אנו ראויים לעמוד בה! אל לנו להעסיק עצמנו בשאלות כגון: "אולי אני לא מספיק ראוי לכך", "אולי אני לא מספיק בקי בדברים כמו אבותיי", "אולי לא ישמעו לי"... הקב"ה העניק לנו את ילדינו, ויחד איתם העניק לכל אחד מאתנו את הסמכות לחנכם! וזו חובה וזכות שלנו. סמכות – הינה מינוי לתפקיד (כמו משה שסמך ידיו על יהושע ובזה העביר לו את תפקיד המנהיגות). מתוך שהקב"ה סומך עלינו, הוא העביר לנו את תפקיד החינוך! הנוכל לחשוב שהקב"ה יפקיד בידינו ילדים, פיקדון יקר כל כך, מבלי שיאמין ביכולתנו לבצעו?? זה לא אומר שלא נטעה לפעמים (הרי כולנו בני אדם), אבל כנראה שגם את זה הקב"ה לקח בחשבון...

כשהורה בטוח בתפקידו החשוב כ"כ בהעברת האמונה לדור הבא, גם הדור הבא ירצה ויטה אוזן לשמוע, כי יקבל את המסר שיש כאן משהו יקר מפז שכדאי לאמץ בשתי הידיים! **כשאנו נסמוך על עצמנו ונהיה בטוחים בסמכות שלנו, גם הילד שלנו ירגיש שיש לו על מי לסמוך...**

כאן נכנס לתמונה הבן. אמנם, כאמור, אנו מצווים לספר לו, אך עלינו לדעת ולהאמין שהוא רוצה לקבל את הדברים! שהוא רוצה להמשיך ולהיות החוליה הבאה בשלשלת המפוארת של עם ישראל!

לפעמים נדמה לנו שהילדים בכלל לא רוצים לשמוע, זה לא מעניין אותם ובטח שהם לא רוצים להיות חלק. כך אנו מתייחסים אליהם, ובהתאם לציפייה שלנו – כך הם מתנהגים...

אבל אם נפנים ונאמין שכל ילד צריך להיות שייך, רוצה להיות חלק ממשהו ושמח להיות תורם משמעותי ושותף, אז בהתאם לזאת הוא יתנהג ויוציא מעצמו את כל כוחות הענק הכמוסים בו! אמנם הוא עדיין קטן ורך בשנים, אבל באמצעות האמון שאנו נותנים בו אנו בעצם אומרים לו: "בוא והצטרף אלינו, אתה חשוב, אתה חלק משמעותי מעם ישראל! אי אפשר בלעדיך! אנו בטוחים שאתה מסוגל לעמוד בתפקיד של העברת לפיד האמונה בבוא היום לילדיך!". עלינו לשנות את הציפיה שלנו מילדינו כך שתהיה במובן של צפייה – כלומר: ראייה של משהו מוחשי שמתקרב. האמון שלנו בילדינו הוא בעצם ראייה ברורה וודאית שהוא אכן ייקח את לפיד האמונה מאתנו ויעביר אותו הלאה בצורה הטובה ביותר.

כשההורים מאמינים ביכולת של ילדם למלא את התפקיד החשוב הזה, הוא גם ייקח את האחריות לבצעו. התורה מורה לנו לחכות עד שהילד יתעורר וישאל "והיה כי ישאלך בנך מחר לאמור מה זאת" (שמות י"ג, י"ד). ליל הסדר בנוי כולו על שאלות. ההגדה נפתחת בארבע הקושיות ואפילו המצה נקראת "לחם עוני" – לחם שעונים עליו לשאלות...

מדוע? למה השאלה כ"כ חשובה?

שאלה מלמדת אותנו על סקרנות ורצון לשמוע ולקבל, ומעידה על כך שהילד לקח אחריות על הלמידה שלו! כשהילד לא שואל ייתכן שהדברים שנגיד יפלו על אוזניים אטומות. **אבל כשהילד שלי מתעניין ושואל – זה חשוב לו! הוא אחראי ללמידה! אין ספק שהוא יפתח היטב את אוזניו כדי לשמוע ולקבל את התשובה!** כשהחקירה תהיה באמת שלו, הדברים יהפכו להיות חלק ממנו, ואז יוכל הוא, בבוא העת, לשאת בתפקידו ולהעביר את הדברים הלאה לדור הבא. לכן גם בהמשך ליל הסדר אנו עושים פעולות שונות, כגון: שמים סימנים שונים בקערה, נוטלים ידיים ללא ברכה לאכילת הכרפס, חוצים את המצה האמצעית ומטמינים אותה וכו' כדי שיעוררו את הילד לשאול ולקחת חלק.

יהי רצון שנזכה בעת אכילת המצה – הקרויה אף "לחם האמונה" – להאמין בעצמנו ובילדינו!

ליצירת קשר עם הכותבת: 052-6070635 oritpinsky@gmail.com

